

SPIS TREŚCI

Przedmowa	VII
-----------------	-----

Część 1. NAUKI FIZYCZNE W STAROŻYTNOCI I ŚREDNIOWIECZU

1. Prehistoria nauki	3
1.1. Początki nauki	3
1.2. Początki astronomii	5
1.3. Rozwój umiejętności matematycznych	11
1.4. Fizyka empiryczna	15
2. Nauka grecka	18
2.1. Filozofowie jońscy	18
2.2. Pitagorejczycy	22
2.3. Powstanie atomizmu	24
2.4. Platon	25
2.5. Fizyka Arystotelesa	28
2.6. Nauka aleksandryjska	33
2.7. Ptolemeusz	41
3. Nauka w średniowieczu	48
3.1. Stosunek Kościoła do nauki greckiej	49
3.2. Boecjusz i encyklopedyści średniowieczni	51
3.3. Wkład uczonych islamskich	52
3.4. Powstanie uniwersytetów	53
3.5. Mechanika średniowieczna	58
3.6. Optyka średniowieczna	64
3.7. Magnetyzm	70
3.8. Średniowieczny obraz świata	71

Część 2. POWSTANIE I ROZWÓJ NAUKI NOWOŻYTNEJ

4. Od Kopernika do Newtona	77
4.1. Przewrót kopernikański	78
4.2. Tycho Brahe	85
4.3. Reforma Keplera	89
4.4. Galileusz	96
4.5. <i>Postanie z gwiazd</i>	97
4.6. <i>Il Saggiatore</i>	104
4.7. <i>Dialog o dwu układach świata</i>	105
4.8. Proces Galileusza	107
4.9. <i>Discorsi e dimostrazioni</i> Galileusza	111
4.10. Wkład Stevina	115
4.11. Od Kartezjusza do Hooke'a	117
4.12. Droga do <i>Zasad</i> Newtona	123
4.13. <i>Zasady matematyczne filozofii naturalnej</i>	126
4.14. Reakcja świata na <i>Zasady</i>	133
5. Początki nauki o gazach i zjawiskach cieplnych	138
5.1. Odkrycie ciśnienia atmosferycznego	138
5.2. Eksperyment na Puy-de-Dôme	141
5.3. Doświadczenia magdeburskie	144

5.4. Doświadczenia Boyle'a nad sd sprężystością powietrza	148
5.5. Początki termometrii	152
6. Optyka od Keplera do Newwtona	156
6.1. Poznanie załamania światła ła i wyjaśnienie tęczy	156
6.2. Odkrycia dyfrakcji i podwójnego załamania światła	162
6.3. Prędkość światła	165
6.4. <i>Rozprawa o świetle</i> Christiaanana Huygensa	170
6.5. <i>Nowa teoria światła i barw</i> ..	173
6.6. <i>Opticks</i> Isaaca Newtona	179

Część 3. FIZYKA OŚWIECENIA A

7. Mechanika od Newtona dodo Laplace'a	191
7.1. Poczet wielkich mechanikówów	191
7.2. Kartezjanizm czy newtonianizm	199
7.3. Zasady zachowania	201
7.4. Droga do mechaniki analitycznej	205
7.5. Teoria drgań	211
7.6. Program Laplace'a	212
7.7. Wyznaczenie masy Ziemi ...	214
8. Rozwój fizyki zjawisk cieplnych	222
8.1. Rozwój termometrii	222
8.2. Temperatura i ciepło	225
8.3. Ciepło utajone	228
8.4. Spór o naturę ciepła	229
8.5. Flogiston	230
8.6. Teoria cieplika	233
8.7. Doświadczenia Rumforda .a	235
8.8. Doświadczenia Davy'ego ..	238
8.9. Prawa gazowe	240
9. Elektryczność i magnetyzm: od Gilberta do Volty	242
9.1. <i>Magia naturalis</i>	243
9.2. <i>De magnete...</i> Williama Gilberta	245
9.3. Początek fizyki elektryczności	247
9.4. Wynałazek butelki lejdejskiej	254
9.5. Jeden fluid czy dwa?	257
9.6. Kwantyfikacja pojęć elektrostatycznych	262
9.7. Coulomb i jego poprzednicy	263
9.8. Elektryczność zwierzęca	266
9.9. Stos elektryczny	268

Dodatek 1. Kształtowanie się pojęcia pierwiastka chemicznego 271

Dodatek 2. Pierwsze polskie e podręczniki fizyki 276

Część 4. WIEK FIZYKI KLASYCZNEJ (FIZYKA XIX WIEKU)

10. Od stosu Vołty do elektromagnetyzmu	283
10.1. Elektrostatyka i elektrochemia	283
10.2. Odkrycie Oersteda	288
10.3. Elektrodynamika Ampère'a	290
10.4. Odkrycie praw przepływu elektryczności	297
10.5. Dzieło Michaela Faradaya	300
10.6. Badania Josepha Henry'ego	309
11. Optyka Younga–Fresnela	313
11.1. Niewidzialne promieniowania	314
11.2. Falowa teoria światła Thomasa Younga	316
11.3. Badania światła spolaryzowanego	319
11.4. Falowa teoria światła Augustina Fresnela	321
11.5. Widma atomowe i cząsteczkowe	323
11.6. Zjawisko Dopplera	327
11.7. Pomiary prędkości światła	329
12. Od ciepłaka do termodynamiki i fizyki statystycznej	334
12.1. Matematyczna teoria ciepła	334
12.2. Teoria maszyn cieplnych	340
12.3. Zasada zachowania energii	344
12.4. Zasady termodynamiki	352
12.5. Kinetyczna teoria gazów	355
12.6. Skraplanie gazów	359
13. Synteza Maxwella	364
13.1. Układy jednostek elektrycznych i magnetycznych	364
13.2. Elektrodynamika Webera	366
13.3. Dzieło Maxwella	368
13.4. Odkrycie fal elektromagnetycznych	374
13.5. Elektrodynamika Lorentza	378

Dodatek 3. Powstanie nowoczesnej teorii atomistycznej	382
--	------------

Dodatek 4. Odkrycie układu okresowego pierwiastków	388
---	------------

Część 5. WIEK FIZYKI KWANTOWEJ (FIZYKA XX WIEKU)

14. Fizyka około roku 1900	395
14.1. Promienie X	396
14.2. Promieniotwórczość	401
14.3. Od promieni katodowych do elektronu	412
14.4. Pierwszy Międzynarodowy Kongres Fizyków	418
14.5. Społeczność fizyków około roku 1900	423
14.6. Powstanie i recepcja teorii kwantów	425
14.7. Rok Einsteina	430

15. Fizyka atomu i droga do mechaniki kwantowej	443
15.1. Wczesne modele atomu	443
15.2. Odkrycie jądra atomu	449
15.3. Model atomu Bohra	451
15.4. Postępy fizyki promieni X	456
15.5. Model atomu Bohra–Sommerfelda	460
15.6. Odkrycie korpuskuł światła	463
15.7. Odkrycie falowej natury elektronu	466
15.8. Powstanie mechaniki kwantowej	470

16. Poznawanie jądra atomowego i cząstek elementarnych	479
16.1. Izotopy	479
16.2. Model protonowo-elektronowy jądra atomu	485
16.3. Odkrycie promieniowania kosmicznego	493
16.4. „Cudowny” rok 1932	495
16.5. Rozwój fizyki jądrowej	502
16.6. Odkrycie nowych cząstek i rozwój QED	507
16.7. Fizyka neutrin	520
16.8. Droga do Modelu Standardowego	523

17. Rozwój fizyki ciała stałego i optyki	529
17.1. Klasyczna teoria elektronowa metali	531
17.2. Odkrycie półprzewodników	535
17.3. Kwantowa teoria ciał stałych	538
17.4. Wynalezienie tranzystora	542
17.5. Nadprzewodnictwo	544
17.6. Magnetyzm	547
17.7. Masery, lasery i holografia	549

18. Rozwój astronomii i astrofizyki	553
18.1. Odkrycie Galaktyki	553
18.2. Budowa gwiazd	556
18.3. Odkrycie galaktyk	560
18.4. Nowa teoria przestrzeni	562
18.5. Rozszerzanie się wszechświata	564
18.6. Radioastronomia	567
18.7. Kosmiczne mikrofalowe promieniowanie tła	571

Uwagi końcowe	576
----------------------------	------------

Bibliografia	591
---------------------------	------------

Spis ramek	601
-------------------------	------------

Spis tablic	602
--------------------------	------------

Informacja o ilustracjach	603
--	------------

Skorowidz nazwisk	604
--------------------------------	------------

Skorowidz rzeczowy	618
---------------------------------	------------